

ถอดบทเรียนการประชุมวิชาการ ๑๐๐ ปี ศัลยศาสตร์ศิริราช

ปรากฏาพิเศษ "เรื่อง "ศัลยแพทย์กับ Thailand 4.0"

วันพุธที่ 29 มีนาคม 2560 เวลา 13.00 – 14.30 น.

ณ อาคารศรีสวรินทิรา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

วิทยากรร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ศ.คลินิกเกียรติคุณ นพ.ปิยะสกล สกลสัตยาทร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

ศ.คลินิกเกียรติคุณ นพ.ปิยะสกล สกลสัตยาทร กล่าวว่า ในปัจจุบันประเทศไทยยังอยู่ในกับดักของความ ไม่มั่นคง ไม่มั่งคั่ง และไม่ยั่งยืน ซึ่งความไม่มั่นคงนั้นคือ ความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ของคนจนและคนรวย ส่วนของความไม่มั่งคั่งนั้นอาจเป็นเพราะเราไม่มีกระบวนการสร้างและถ่ายทอดเทคโนโลยีที่ดีพอ ขาดการพัฒนาทุนมนุษย์ ละเลยการสร้างความเข้มแข็งจากภายใน ทำให้อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจในประเทศตกลงมาอยู่ที่ระดับร้อยละ 3-4 มาเกือบ 20 ปี และสุดท้ายคือความไม่ยั่งยืน คือ เรามุ่งเน้นแต่ความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ จนกระทั่งละเลยการรักษาสิ่งแวดล้อม ละเลยการสร้างสังคมอยู่ดีมีสุข ละเลยการยกระดับภูมิปัญญามนุษย์ เพราะฉะนั้นเราจะต้องก้าวออกมาจากกับดักที่ล้อมรอบเราอยู่ ด้วยการสร้างความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

1. **มั่นคง** เราต้องเป็นสังคมที่เดินหน้าไปด้วยกัน เปลี่ยนความมั่งคั่งที่เป็นกระจุกให้เป็นความมั่งคั่งที่กระจาย เติบโตเต็มศักยภาพของผู้คนในสังคม เสริมสร้างความสมานฉันท์และความเป็นปึกแผ่นของคนในสังคม

2. **มั่งคั่ง** เป็นการสร้างระบบเศรษฐกิจที่เน้นการสร้างมูลค่าด้วยการมีความคิดสร้างสรรค์ จนเกิดนวัตกรรมที่อาศัยเทคโนโลยี ซึ่งทั้ง 3 สิ่งจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยปัญญา เราต้องเปลี่ยนเป็นการ "ทำมากได้ น้อย เป็นทำน้อยได้มาก"

3. **ยั่งยืน** เราต้องสร้างกลไกที่สร้างความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ทั้งการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เปลี่ยนจากการพัฒนาที่ไม่สมดุลเป็นการพัฒนาที่สมดุล พัฒนาระบบเศรษฐกิจที่ผลิตคาร์บอนต่ำอย่างเต็มรูปแบบ

สิ่งที่ประเทศไทยกำลังเป็น

1. ความเป็นสังคมเมือง
2. สังคมผู้สูงอายุ
3. โลกที่เชื่อมต่อการค้า การลงทุน
4. การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ความท้าทายต่อการเปลี่ยนแปลงสู่ MOPH ๔.๐

- คนไทยเจ็บป่วยจากโรคที่ป้องกันได้
- ค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพที่เพิ่มขึ้น
- การขาดแคลนกำลังคนด้านสุขภาพ
- ความเหลื่อมล้ำของระบบสุขภาพ

วิวัฒนาการด้านสุขภาพของสังคมไทย

ประเทศไทยในอดีตที่ผ่านมามีการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ Thailand 1.0 ที่เน้นภาคการเกษตรซึ่งในระบบสาธารณสุขคือ Family Planning ระบบสุขภาพ การดูแลแบบประคับประคอง รวมไปถึงการปรับโครงสร้างภายในของกระทรวงสาธารณสุข นำไปสู่ Thailand 2.0 ที่เน้นอุตสาหกรรมเบา และก้าวสู่โมเดล Thailand 3.0 ที่เน้นอุตสาหกรรมหนัก ที่มีระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้าขึ้นมาเป็นนโยบายแห่งชาติ ซึ่งในโมเดล Thailand 3.0 ที่เป็นอยู่คือเราต้องเผชิญกับดักสำคัญที่ไม่อาจนำพาประเทศพัฒนาไปมากกว่านี้ จึงเป็นประเด็นที่รัฐบาลต้องสร้างโมเดลใหม่ขึ้นมาเพื่อปฏิรูปเศรษฐกิจของประเทศและนำพาประชาชนทั้งประเทศไปสู่ “Thailand 4.0” ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขเองก็มุ่งเน้นในเรื่องของการดูแลสุขภาพบนฐานของคุณค่า (Value-based Healthcare) ที่จะช่วยให้ประเทศของเราพัฒนาได้อย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

Value-based Healthcare คือ ระบบการดูแลสุขภาพอย่างมีคุณค่า เราทำอะไรไปแล้วแต่ต้องเกิดประโยชน์สูงสุด หมายความว่า ในการดำเนินการทุก ๆ อย่างเรามีการใช้เงินไปอย่างมากมาย เปรียบเสมือนการลงทุน ถ้าเราลงทุนไปแล้วควรเกิดผลลัพธ์ที่มีคุณค่ากลับมาเช่นกัน ทั้งในด้านของเครื่องมือทางการแพทย์ การผลิตบุคลากร เป็นต้น และที่สำคัญสิ่งที่เราสร้างขึ้นมามันคนไทยต้องสามารถเข้าถึงได้ด้วย นี่คือสิ่งที่เรามุ่งหวังจะให้เกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้นี้ เพราะฉะนั้นเป้าหมายสุขภาพของประเทศคือประชาชนสุขภาพดี เจ้าหน้าที่ที่ดูแลมีความสุข ก็จะทำให้ระบบสุขภาพของประเทศเราก็ความยั่งยืนได้อย่างแน่นอน

4 ยุทธศาสตร์สู่ความเป็นเลิศ

ยุทธศาสตร์ที่ 1 PP&P Excellence

Promotion (การส่งเสริม) Prevention (การป้องกัน) Protection (การคุ้มครอง) คือยุทธศาสตร์ตัวแรกที่ใช้เพื่อการดูแลสุขภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 Service Excellence

ไม่ใช่เพียงแค่การรักษา เราต้องให้กับผู้รับบริการมากกว่านั้น ไม่ว่าจะเป็นการดูแลตั้งแต่หมู่บ้าน ครอบคลุม ชุมชน จนกระทั่งการดูแลจากโรงเรียนแพทย์แบบเป็นเนื้อเดียวกันได้อย่างบูรณาการ

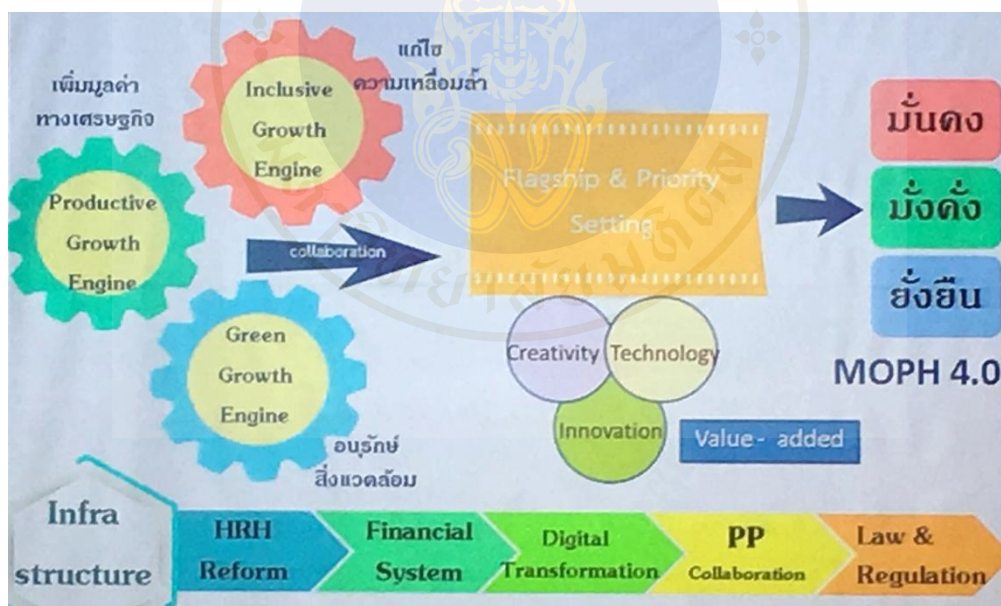
ยุทธศาสตร์ที่ 3 People Excellence

การพัฒนาบุคลากรคือหัวใจสำคัญของระบบสุขภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 Governance Excellence

ทุกยุทธศาสตร์นั้นจะดีได้ต้องอาศัยการบริหารจัดการที่เป็นเลิศ ซึ่งจะนำพาทุกระบบไปสู่ความยั่งยืนได้อย่างแท้จริง

เครื่องยนต์พัฒนาการแพทย์และสาธารณสุข 4.0

ภาพที่ 1 เครื่องยนต์พัฒนาการแพทย์และสาธารณสุข 4.0

ในการพัฒนาการแพทย์และสาธารณสุขในยุค 4.0 นั้นมี 3 กลไกหลัก ๆ ที่เราต้องขับเคลื่อนไปพร้อม ๆ กันนั่นคือ กลไกการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม สร้างความมั่นคง (Inclusive Growth Engine) คือ การสร้างคนไทยที่เป็น “คนดี มีคุณค่า มีความสุข” เป็นการดูแลคนทุกกลุ่มวัย เริ่มต้นตั้งแต่ปฐมวัยไปจนถึงอายุ อาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่มีเกี่ยวข้อง สร้างให้เป็นคนที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม

เน้นหนักในเด็กตั้งแต่วัย 0 – 6 ปี เริ่มตั้งแต่ในครรภ์ เสริมสร้างให้เกิดความตระหนักให้มีความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น ให้ผู้สูงอายุสามารถดูแลตัวเองได้ ชุมชนสามารถช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้

กลไกการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ สร้างความมั่งคั่ง (Productive Growth Engine) คือ การส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือจากภาคเอกชน หรือการสร้างมูลค่าเพิ่มจากผลิตภัณฑ์ของประเทศไทยให้มากขึ้น และกลไกสุดท้ายคือ

กลไกของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สร้างความยั่งยืน (Green Growth Engine) คือ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เป็นกลไกสำคัญที่กระจายอยู่ทั่วประเทศประมาณ 1 ล้าน 4 หมื่นคน ซึ่งเป็นพลังด้านสาธารณสุขที่สำคัญของประเทศ เราจึงต้องสร้างองค์ความรู้ที่ดีและเหมาะสมให้กับกลุ่มคนเหล่านี้เพื่อที่จะกระจายองค์ความรู้ด้านสาธารณสุขของประเทศให้เกิดการแพร่กระจายไปสู่ประชาชนให้ได้มากที่สุด

ซึ่งสิ่งที่กล่าวมาเหล่านี้ต้องอยู่บนโครงสร้างพื้นฐานที่ชัดเจน ทั้งในด้านของทรัพยากรบุคคล (Human resources) ที่จะต้องมีการปฏิรูปให้เกิดความเหมาะสม ครอบคลุมในทุก ๆ ภาคส่วน ด้านระบบการเงินการคลัง (Financial System) ด้านข้อมูลดิจิทัล (Digital Transformation) การร่วมมือกับภาคเอกชน (Public Private Collaboration) เป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่จะทำให้ประเทศเกิดความมั่นคง และสุดท้ายคือ กฎหมายระเบียบข้อบังคับ (Law & Regulation) สิ่งเหล่านี้จะเป็นตัวขับเคลื่อนประเทศของเราให้ก้าวไปสู่ Thailand 4.0 ได้อย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

ผู้ถอดบทเรียน นางสาวสุภารัตน์ พันธุ์เถื่อน

ผู้ตรวจสอบบทเรียน นางสาวสมใจ เนียมหอม

Siriraj KM

Link - Share - Learn

งานจัดการความรู้ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล
ตึกอำนวยการ ชั้น 1 เลขที่ 2 ถนนวังหลัง แขวงศิริราช เขตบางกอกน้อย กรุงเทพฯ 10700
โทร. 0 2419 9009 หรือ 0 2419 9750
Email : sirirajkm@gmail.com

